

Escriure amb total perfecció és una impossibilitat. Per dir-ho més exactament: com he llegit que deia Ricardo Lobo Antunes, que ha presentat ara *Exhortació als cocodrils* (Ed. Proa, 2000), "mai no escriuré la novel·la perfecta, la novel·la imaginada". I això perquè sento una profunda decepció quan no trobo les maneres de reflectir aquells moments brillants de realitat, com ara ahir un sopar entre amics, contant històries passades. Aquella embriaguesa coral em resultava difícil d'expressar en una plana escrita. Tolstoi ho fa, però amb una paciència infinita. Avui llegint *Khadjí-Murat* (Ed. Destino, 1996) de Lev Tolstoi he comprovat que es necessita una certa morositat per descriure mons fastuosos o complexos. Tolstoi sembla un gran transatlàntic que va molt a poc a poc descrivint la glòria d'un personatge txetxè. Deu de ser una certa educació de la mirada, cert, però també escriure infatigablement amb una certa dosi de confiança que guanyarà el teu cavall. Treballar molt és l'única fórmula que admet Ricardo Lobo Antunes per arribar a algun resultat. I remarca la vella paradoxa que l'espontaneïtat és el resultat d'hores i hores de treball. En novel·la, si més no. Quant a les novel·les que enraonen de ciutats (és a dir, de societats un xic complexes), Lobo Antunes subratllava la vella ortodòxia: les novel·les parlen de la vida, i la mort, la soledat, les ganes de follar i tot això. La vida privada de les nacions, en paraules de Balzac. Però, sobretot, la vida privada. És a dir, l'amor a la vida. En aquest sentit, la darrera novel·la de Baltasar Porcel, *El cor del senglar* (Ed. 62, 2000), és molt clàssica. Recorda el seu estil de *Cavalls cap a la fosca*: el novel·lista es carrega tot d'històries a les espatlles que va abocant sense cap ordre tècnic: només la memòria, amb aquella capacitat de fixar en imatges la bellesa de la vida. I a fe que, de tant en tant, ho aconsegueix: recordo imatges d'un vaixell carregat de porcs, de blanc velamen estès, per un mar blau i ondulat, en viatge cap a Nàpols, amb un estol de gavines, com

un núvol, que segueix la nau pudent de merda de porc. Aquesta imatge dura cinc ratlles d'un paràgraf, però se't queda gravada a la retina. O encara una noieta follada per un home gran en un vaixell a prop de Sa Dragonera, on la natura i el mar tenen una força tel·lúrica inaudita. Tirar-se una verge sota el gran sol del món i capbussar-se després en la mar fonda. Llegint pots arribar a sentir l'aigua salabrosa i abismal i pots imaginar els malucs suats de la noia. És, doncs, una fixació brillant de la vida. Són instants de vida sentida en forma visceral que el novel·lista vol perpetuar sense haver de pagar el peatge de la justificació moral. És a dir, fugint del sistema de pesos i mesures que indiquen que allò és bo o és dolent. Perquè el novel·lista potent no vol ser un capellà moralista. Vol ser un entusiasta del viure lliure, que per Porcel és un reflex de la moral del contrabandista: de l'home que pot fugir amb el vaixell per fer contraban amb Tetuan, o viure a Cuba o Bangkok, si vol. Tot, argument, tècnica, personatges, queda subordinat a aquest viure lluminós d'una nissaga de porcs senglars de pèls hirsuts i dolces viscères calentes a la vora d'una mar antiga on navegaven vaixells. Escriure novel·la, doncs, no és pas imaginació, perquè imaginar no deixa de ser una forma de memòria. Així ho reconeix Ricardo Lobo Antunes: la novel·la naix de la memòria, no pas de la fantasia, perquè aquesta no se sustenta en el no-res, sinó en aquells flaixos de vida viscuda amb el cor batent. Com una gran llum que il·lumina la nit del món.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

El Segle, 28-5-00